

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Желтоқсан оқиғасы

ЖАРИЯЛАНДЫ
09.12.2024

СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/171909/

Есбергенова Ақжан

Желтоқсан оқиғасы (1986 жыл)

Желтоқсан оқиғасы – 1986 жылы 16–18 желтоқсан күндері Алматы қаласында, кейін Қазақстанның басқа да қалаларында орын алған саяси-әлеуметтік сипаттағы оқиғалар. Бұл оқиға Кеңес Одағының соңғы кезеңіндегі ұлттық және демократиялық қозғалыстардың бірі ретінде тарихта қалды.

Тарихи себептері

1986 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан Коммунистік партиясы Орталық Комитетінің төтенше пленумында республика басшысы Дінмұхамед Қонаевтың орнына Ресейден келген Геннадий Колбинді тағайындау туралы шешім қабылданды. Бұл шешім жергілікті халықтың наразылығын туғызды, себебі Қазақстанның басшылығына жергілікті ұлт өкілінің келуін халық әділетті деп санады.

Оқиға барысы

17 желтоқсан күні Алматы қаласында жастар мен студенттер орталық алаңға жиналып, өз наразылықтарын білдіре бастады. Олар әділетсіз шешімдерге қарсылықтарын білдіріп, «Әр ұлтқа – өз көсемі!» деген ұрандар айтты.

Наразылық бейбіт түрде басталғанымен, биліктің қатаң әрекеттері жағдайды ушықтырды. Жастарға қарсы милиция, әскер, арнайы құралдар қолданылып, мыңдаған адам қамауға алынды.

Қақтығыстар барысында көптеген жастар жарақат алды, кейбіреулері қаза тапты.

Салдары

1. Қоғамдық резонанс: Желтоқсан оқиғасы Кеңес Одағындағы ұлт мәселелерін ашық көтеруге түрткі болды.

2. Қудалау: Оқиғаға қатысушылардың көпшілігі оқудан, жұмыстан шығарылып, репрессияға ұшырады.

3. Тәуелсіздікке жол: Желтоқсан оқиғасы қазақ халқының тәуелсіздікке ұмтылысын көрсеткен маңызды оқиға ретінде тарихта қалды.

Желтоқсан құрбандары

Оқиға кезінде әділетсіздікке ұшыраған көптеген азаматтардың есімі тарих бетінде мәңгіге сақталды. Олардың ішінде Қайрат Рысқұлбеков, Ләззат Асанова, Сабира Мұхамеджанова, Ербол Сыпатаев секілді қайсар тұлғалар бар.

Тарихи маңызы

Желтоқсан оқиғасы – қазақ халқының азаттық пен тәуелсіздік жолындағы күресінің айқын көрінісі. Бұл оқиға Қазақстанның Тәуелсіздік алуына ықпал етті және бүгінгі күнде халықтың есінде ерлік пен бірліктің символы ретінде сақталады.

Қорытынды

Желтоқсан оқиғасы – қазақ тарихындағы күрделі кезеңдердің бірі. Бұл оқиға арқылы ұлт өз болашағын өз қолына алу үшін қандай қиындықтарға дайын екендігін көрсетті. Желтоқсан құрбандарының есімдері мәңгілік ел есінде.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.